

УДК 615.451/457:615.014.47

**РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО РИНКУ
ПРОТИВИРАЗКОВИХ ПРЕПАРАТІВ В УКРАЇНІ***Панфілова Г.Л.* , Богдан Н.С.******Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна*****Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна**

Вступ. За міжнародними даними, поширеності виразкової хвороби шлунку дорівнює, у середньому, 6,2%-10,0% від загальної кількості дорослого населення, а показник смертності коливається від 6 до 9,7 на 100 тис. населення [1,2]. В Україні, кількість хворих на виразкову хворобу шлунку по різних регіонах країни коливається у широкому діапазоні значень, насамперед від 2,5% до 17,0%. Особливо слід зазначити про наявність низького рівня комплаєнсу хворих на виразкову хворобу шлунку в Україні. Як свідчать результати систематизації даних спеціальної літератури, більше половини хворих на виразкову хворобу шлунку з будь яких причин не виконують поради лікарів та лікуються самостійно. Відсутність комплексного лікування виразкової хвороби шлунку та випадки самолікування хворих призводить нанівець все зусиллям спеціалістів, що спрямовані на досягнення стійкого терапевтичного ефектів від застосування сучасних противиразкових засобів. Все зазначене, обумовлює зростання фінансових витрат у вітчизняній системі охорони здоров'я, а рання інвалідизація та раптова смерть хворих у працездатному віці постають як один з факторів формування соціальної нестабільності у суспільстві. Тому за умов економічної кризи в Україні та жорсткого дефіциту коштів у системі охорони здоров'я значної актуальності набувають аналіз динаміки розвитку сучасного сегменту противиразкових препаратів, які представлені на фармацевтичному ринку України.

Мета дослідження. Метою наших досліджень став аналіз розвитку вітчизняного ринку противиразкових препаратів у динаміці років. Об'єктом наших досліджень стали дані державної реєстрації противиразкових препаратів, що представлені на офіційному сайті Міністерства охорони здоров'я України, а саме на сайті Державного експертного центру (<http://www.dec.gov.ua/index.php/ua/>).

Методи дослідження. У дослідженнях використовувалися історичний, логічний, порівняльний, графічний, математико-статистичний, а також методи маркетингового аналізу ринку. Були порівнянні дані державної реєстрації противиразкових препаратів в Україні станом на 01.06.2016 та 01.06.2018 року. З метою формування достовірної інформаційної бази статистичних даних у динаміці років, у дослідженнях нами використовувався єдиний методологічний підхід. Все необходимые статистические расчеты выполнялись с использованием статистического пакета StatSoft. Inc. (2014). STATISTICA версии 12.0 и Excel.

Основні результати. У структурі світового фармацевтичного ринку сегмент противиразкових препаратів належить до тих, що динамічно розвивається. У ТОП-20 фармакотерапевтичних груп за обсягами продажів на

світовому фармацевтичному ринку противиразкові препарати займають 13 позицію. Так, у 2017 році світовий ринок противиразкових засобів дорівнював 1 млн доларів США, а вже у 2015 році прогнозується зростання зазначеного показника на 15,0-20,0%. Не виключенням із цього є і вітчизняний ринок противиразкових препаратів. Встановлено, що український ринок противиразкових препаратів є структурою, що активно розвивається за кількісними показниками, зберігаючи при цьому стабільність у якісних характеристиках свого розвитку. Так, упродовж двох років (01.06.2016-01.06.2018) збільшилась як кількість препаратів з 396 до 448 найменувань ліків (13,13%), так й фірм, що позиціонують дані ліки в Україні з 90 (із них 25 українських компаній) до 98 (28 відповідно) компаній. На фоні збільшення кількості препаратів українського виробництва з 84 (2016 рік) до 92 (2018 рік) препаратів, зазначений сегмент ринку продемонстрував значну залежність від імпорту. Так питома вага (%) препаратів іноземного виробництва збільшилась з 78,79% (2016 рік) до 79,46% (2018 рік). Безумовним лідером (2016 рік-28 препаратів та 2018 рік-32 препарату) за кількістю зареєстрованих препаратів є компанія «KRKA». На другій позиції представлені препарати компанії «Takeda Pharmaceutical Company Limited» (22 та 23 відповідно по роках дослідження), а на третій препарати фірми «Dr. Reddy's Laboratories» (20 та 21 відповідно по роках). Зазначений сегмент ринку препаратів зберіг монопольний характер розподілу як за фірмами-виробниками, препарати яких позиціонуються в Україні, так і за міжнародними непатентованими назвами препаратів і їх фармакотерапевтичними групами. Так, всього на 8 іноземних фірм-виробників припадало 40,17% (2016 рік) та 31,92% (2018 рік) імпортного, а на 7 вітчизняних компаній припадало 64,29% (2016 рік) та 61,54% (2018 рік) вітчизняного асортименту противиразкових препаратів. Так, 75,76% у 2016 року та 71,65% у 2018 року від всього асортименту противиразкових препаратів припадало на ліки із групи A02B-Drugs for peptic ulcer and gastro-oesophageal reflux disease (Gord), A02BC Proton pump inhibitors (55,30% та 50,22% відповідно по роках дослідження). На п'ять препаратів (A02BC02-Pantoprazole, A02BC01-Omeprazole, A02BC05-Esomeprazole, A02BC03-Lansoprazole, A02BD Combinations for eradication of Helicobacter pylori) на ринку припадало більше половини (2016 рік-56,57% та 2018 рік-55,14%) асортименту противиразкових препаратів. Зберіглося також домінування на ринку препаратів у таблетованих формах випуску (2016 рік-58,33% та 2018 рік-55,80%) та синтетичного походження (2016 рік – 76,26%, 2018 рік – 78,13%).

Висновки. Вищезначені характеристики сегменту ринку, що досліджувався дозволяють стверджувати про необхідність розробки та впровадження національної програми імпортозаміщення за асортиментом противиразкових препаратів в Україні.

Список літератури

1. Brown K, Lundborg P, Levinson J, Yang H. Incidence of peptic ulcer bleeding in the US pediatric population. *J Pediatr Gastroenterol Nutr.* 2012;54(6):733-36.
2. Sung JJ., Kuipers EJ., El-Serag H.B. Systematic review: The global incidence and prevalence of peptic ulcer disease. *Aliment. Pharmacol. Ther.* 2009;29:938-46.